

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Vårduppdrag
Maria Martinsson

TJÄNSTESKRIVELSE - UNDERLÄTTA ETABLERING AV FILIALER INOM VÅRDVAL VÅRDcentral

Förslag till beslut

1. Hälso- och sjukvårdsnämnden antar ny modell för särskild ersättning för vårdcentral som bedriver filialverksamhet. Ersättningen baseras på fasta schablonersättningar baserade på objektiva kriterier där avstånd till närmaste vårdcentral samt nivå på bemanning avgör ersättningsnivån.
2. Hälso- och sjukvårdsnämnden ger förvaltningsdirektören i uppdrag att arbeta in de nya villkoren för filialer i Regelbok för Vårdval vårdcentral 2027.
3. Hälso- och sjukvårdsnämnden ger förvaltningsdirektören i uppdrag att särskilt följa upp förändringen i regelverket för filialer och återkoppla till hälso- och sjukvårdsnämnden senast första tertialet 2029.

Ärendet i korthet

Förslaget underlättar etablering av filialer och tydliggör förutsättningarna för vårdcentraler att bedriva filialverksamhet i Regelbok för Vårdval vårdcentral. Syftet är att öka den geografiska tillgängligheten till primärvård genom tydliga och förutsägbara villkor för vårdcentraler som vill utöka tillgängligheten för sina listade invånare.

Detaljerad beskrivning av ärendet

Bakgrund

Syftet med detta förslag är att skapa ekonomiska och regelmässiga förutsättningar för vårdcentraler att frivilligt etablera filialer för att öka den geografiska tillgängligheten till primärvård. Filialersättning kan skapa ökad tillgänglighet, men behöver utformas så att den styr etableringar mot områden där marknaden annars inte bär verksamheten för att vara förenlig med valfrihetssystemets principer. Detta kan ske genom differentierad ersättning och tydliga krav i regelboken för Vårdval vårdcentral. Dagens regelbok beskriver de filialuppdrag som finns idag men det saknas information om vilka förutsättningar som gäller för att starta filial och en modell för vilken ersättning som kan erhållas. De ersättningar som ges för filialer idag bygger inte på några enhetliga principer och kan därför upplevas som godtyckliga och i vissa fall orättvisa.

Förslag till regelverk för filialverksamhet

Filial definieras som en organisatorisk del av en godkänd vårdcentral där primärvård bedrivs på ytterligare plats. Huvudprincipen är att en vårdcentral bör ha filial inom sitt närområde. Att starta en filialmottagning är framför allt aktuellt i områden där avstånd för resor är stora och kommunikationerna är glesa.

Önskemål om etablering av filial anmäls till Vårduppdrag och etablering sker efter godkännande av Vårduppdrag.

Förutsättningar för en filial:

- En filial ska alltid vara knuten till en vårdcentral och drivas av samma organisation/företag som driver denna. Verksamhetschefen på vårdcentralen ska vara verksamhetschef också för filialen.
- Listning sker till vårdcentral som har huvudansvaret för hela primärvårdsuppdraget.
- Verksamhetschefen på vårdcentralen ansvarar för att det tydligt framgår för patienterna att filialen är en underavdelning till vårdcentralen.
- Vårdgivaren ska tillse att huvudmottagningen under sina öppettider tar emot patienter i behov av den vård som saknas på filialen och under de tider filialen har stängt.
- Kraven på vårdgivarens rapportering av vård som bedrivs på filial är samma som på vårdcentralen med tillägg att det i rapporteringen ska framgå att vården utförts på filialen.
- Samtliga övriga avtalskrav och avtalsvillkor gäller för de delar av vården som avses drivas i en filial, även krav på lokalernas tillgänglighet.
- Filial måste hålla öppet minst 3 dagar/vecka med fysisk bemanning.

Ersättningsmodell

Regelverk och ersättning behöver utformas så att etableringar bidrar till ökad tillgänglighet och inte enbart till omfördelning av listade patienter. Regionen ska vara neutral till var filialer etableras, men aktiv i hur ersättning och uppdragskrav utformas så att etableringar bidrar till ökad tillgänglighet. Ersättningen för filialer ska vara generell, transparent och lika för alla vårdgivare.

Ersättningsmodell baseras på följande komponenter:

- **Geografisk zonindelning** där längre avstånd till befintliga vårdcentraler och etablering i områden med svagt befolkningsunderlag ger högre ersättning. I tätort ersätts enbart etablering där både vårdcentral och området för placering av filial har högre CNI än 2,0. Hänsyn tas också till genomsnittliga lokalkostnader.
- **Bemanningsbaserad ersättning** där tillgång till fler professioner eller tjänster på filialer ger högre ersättning

Zonbaserad filialersättning

Zon	Beskrivning	Grundersättning	CNI-tillägg (CNI >2,0)
Zon A -tätort	0-4 km från närmaste vårdcentral	0 kr	325 tkr
Zon B -mellanläge	5-20km från närmaste vårdcentral	325 tkr	0 kr
Zon C -landsbygd	Mer än 20 km från närmaste vårdcentral	375 tkr	0 kr

Bemanningsbaserad filialersättning

Kategori	Beskrivning	Öppettider	Tilläggsersättning
Bas	Distriktssköterskemottagning	Minst 3 dagar per vecka	0 kr
Bas + BVC	Distriktssköterskemottagning BVC och/eller BMM	Minst 3 dagar per vecka Minst 2 dagar per vecka	75 tkr
Bas + Läkarmottagning	Distriktssköterskemottagning Läkarmottagning, samt ev övriga mottagningar	Minst 3 dagar per vecka Minst 1 dag per vecka	130 tkr

Ersättning utgår med en schablonersättning per år. Ersättning utgår endast för filialer som har registrerade patientbesök och när kraven på öppettider är uppfyllda.

Verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser

Verksamhetsmässiga konsekvenser

Förutsättningarna för vårdcentraler att starta och driva filialverksamhet blir tydliga och förutsägbara då kraven för godkännande är tydliga och ersättningsnivån fastställd enligt objektiva kriterier. De vårdcentraler som redan idag driver filialverksamhet omfattas framöver av samma ersättningsmodell, men en justering av ersättningen sker baserad på faktiska hyreskostnader i relation till genomsnittlig hyra i respektive zon.

Juridiska konsekvenser

Ärendet bedöms inte medföra några juridiska konsekvenser.

Administrativa konsekvenser

Ärendet bedöms inte medföra några administrativa konsekvenser.

Ekonomiska konsekvenser

Den nya ersättningsmodellen medför en viss kostnadsökning för dagens filialer, denna bedöms dock kunna hanteras inom befintlig ram. Eventuella framtida utökningar av antalet filialer i länet behöver beaktas i budgetprocessen inför varje verksamhetsår.

Hållbarhet

Miljöperspektiv

Ärendet bedöms inte medföra några miljökonsekvenser.

Barnrättsperspektiv

En prövning är inte aktuellt då beslutet inte påtagligt och direkt rör barn eller barn som närstående.

Invånarperspektiv

En modell för etablering av filialer där incitamenten för att starta filialer där invånarna har längre till vårdcentral är högre kan få en positiv påverkan på tillgängligheten för invånarna.

Uppföljning

Uppföljning sker löpande inom ramen för den löpande uppföljningen av vårdcentralernas verksamhet inom Vårduppdrag och i samband med förvaltningens reguljära ekonomiska rapportering. Därtill ska en samlad utvärdering av förändringarna i regelverket för filialer göras och återkopplas till hälso- och sjukvårdsnämnden.

Beslutet skickas till

Hälso- och sjukvårdsdirektör

Verksamhetschef Vårduppdrag